

MOHÁS LÍVIA

Heléna kibeszélése

(Regényrészlet)

MÉG MINDIG A CAPITÓLIUM LÉPCSŐJÉN ÜLÖK

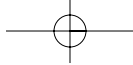
brándozom. Álmodozom, nincs is ennél jobb, néha mintha elaludnék, de azért annyira nem, hogy lebuknék a kőre, legfeljebb biccent a fejem, aztán horkantok, és felkapom az állam, majd meg elterülök, hátamat nekivetve a mirtusz illatú sziklának. Van ebben a capitóliumi lépcsőn való ábrándozásban valami, ami a remeték boldogságához hasonlít. Ők, akik úgy vadászták ezt a mérhetetlen kincset, a remeteboldogságot, hogy előbb a világ javairól lemondtak, mit lemondtak!, teljes megvetéssel viseltettek iránta. Mi tagadás ez a lemondás nehéz. Kevesen tesszük meg a magunkét az önként vállalt egyszerűség terén, és a magányért se tolakodunk, én is szeretek kocsmázni, locsogni, akkor hát ne is csodálkozzunk, hogy az Úr nem mindannyiunknak mutatja meg ezt a remeteboldogságot.

Mondom magamnak, Prokopios, te, nem lenne szabad ilyen könnyen venni ezt a dolgot. Bejártad már Belizárral és a hadsereggel a világ jókora darabját, nézted, jegyezted a császár építészének munkálkodását, elég legyen már, no jó, még tipródhatsz a reinkarnáción egy keveset, de titokban csak, különben elemészt Jusztiniánusz, de hagyd már a fenekedő nyüzsgedelmet, legyen az a másé, te meg építkezz befelé! Ha már lehetséges itt a földön élvezni a mennyei boldogságot, mert tény az, hogy ez a kincs bennünk van, mindenki képes arra, hogy megszerezze magának a nagy kincset. Csakhogy a remeték szerint, úgy áshatsz le ehhez a kincshez, ha semmi se marad. Legyen sok, amid van, legyen kevés, az mind egy. Az Úr magának akarja mindet, és minél kevesebbet tartotok meg magatoknak, ő annál többet fog adni. Ha semmit se tartotok meg magatoknak, akkor! Akkor jön el az édes halál, no a szentek szerelmére, meg ne ijedjünk, mert ebből az édes halálból föl lehet ébredni, lehet utána fűszeres cubákat szopogatni, falni, capris bogyókkal meg a többi.

HELÉNA KIBESZÉLÉSE

Nem tudom, szabad-e, illendő-e kibeszélni ezt a nagyasszonyt, szentasszonyt, a csodálatos anyát, Helénát, nem hiszem, hogy szabad volna, az azonban igaz, hogy mit sem ér valakinek a naplója, titkos irata, ha őszintétlen, ha tele lenne elhallgatásokkal. Engem pedig őszintén feszít, feszíti lelkemet a Heléna-jelenség. Nagyon szeretem, és mélységes mélyen, a földig hajolok előtte gondolatban, de ez sem akadályoz meg abban, hogy pletykálok róla. Azért szeretem különös-képp, meglehet ez gyalázatos önzés, önös gondolat részemről, mert az ő nagyember fia, Konstantin szereplése szüntette meg az én mélységes mélyemben levő át-

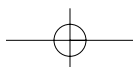

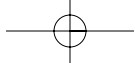
öröklött szorongásomat. Ahogyan erről már szoltam. Vagyis azzal, hogy Konstantin szabaddá tette a kereszténységet, ezzel megszűnt a keresztény emberek oroszlánok elé terelése az amphiteátrumokban, az ígét hirdetőik felaggatása, olykor fejfelé való felfeszítése, jóllehet ez évszázadokkal ezelőtt történt, csakhogy én bizony átöröklöttem egyik őstől azt az érzést, amikor az amphiteátrumban az oroszlán a hátára ugrik, én meg rácsok mögül nézem, és tudom, hamarost kinyitják előttem a rácsot, és én következem társaimmal. Kivert a veríték erre az álomra. Aztán mikor rájöttem hosszú meditálásomban, hogy ez a nyomasztó, szorongató álmom nem az én élményem, félelmem, hanem az ősemé, de már Konstantin jóvoltából megszűnt a lehetősége ennek az oroszlánugrásnak, akkor felszabadultam a rettentő néma pánikból. No de erről már szoltam, jaj, jaj, ez is a vénség jele, hogy többször elmondom ugyanazt.

Ott kezdődik Heléna nagyasszony szereplése, amikor fia, Konstantin, azt mondja neki, menjen már el az édesanyja Keletre, nézzen utána annak a bizonyos keresztnek. Ugyanis Konstantin nem sokat, meglehet semmit sem tudott a keresztéről, lévén akkor még derék, ám nagyralátó pogány. Emlékszik, remélem, minden rendes keresztény arra, de azért a gyöngébbek kedvéért megismétlem csak úgy hevenyészve, hogy ennek előtte, amikor Konstantin készült a nagy harcra, Róma birtoklásáért küzdöttek volt Maxentiusszal, a pogánnyal, a keresztényüldözővel, akkor, a harc előestéjén Konstantinnak a nagy aggodalma közepette megjelent az ég keleti fertályán az angyaloktól körülvett kereszt. És hallja ám a császár, fennhangon kiáltott, zengett neki valaki, hogy e jelben győzni fogsz! Nosza a jelet ráfestették minden harci lobogóra, és másnap tényleg kegyetlenül elpáholták Maxentiust, aki menekülés közben lovastul folyóba esett, és belefulladt. Ennek utána hamarosan elküldte a császár Helénát Jeruzsálembe kutatni, keresni e jel eredetét és magát a jelet, a Keresztet.

Az asszonyság megérkezvén Jeruzsálembe összehívatta a zsidó bölcseket, hol van a Szent Kereszt, kérdezte őket. Hol van, amire felfeszítettétek a keresztények istenét. Hanem a bölcsek csak a szakállukat simígtatták kecsesen, és nem fakítottak. Hanem Heléna nem adta fel a faggatózást, oly annyira akarta, amit akart, hogy megfenyegette a bölcseket a tűzhalál lehetőségével. A bölcsek tényleg bölcsek voltak, mert a tűzhalállal riogatóra engedtek a nagy hatalmú, erőszakos asszonyságnak, kibökték, hogy egy Judás nevű ember az, aki talán tudja a titkot, azt a helyet, ahol fellelhető, amit a császárnő kutatva keres. Nosza a rómaiak elkapták Júdást.

Ám megint csak a gyengébbek kedvéért, ne tessenek összetéveszteni ezt a keresztudó Júdást azzal a Judás nevű tanítvánnyal, aki elárulta Jézust, az Isten szerelmére, ne keverjék őket össze, hiszen majdnem háromszáz esztendővel odébb vagyunk itt, amikor Helénát kibeszéljük, azt a csúfságot példának okáért, amikor a nagyasszony tűzhalállal fenyegetett derék, vén zsidó tudósokat. Nem mintha nem szeretném az „áruló” Júdást, mert éppen hogy nagyra tartom. Csak a gondolatok rendjéért akarom, hogy különbséget tegyenek a két Judás között, mert az „áruló”-nak mondottról az a véleményem, mi több: meggyőződése, hogy király-

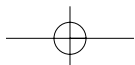

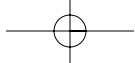
hoz illő pompás széket kapott a mennyekben. Nélküle ugyan sosem teljesedett volna be az írás. Ez volt a végzete, Isten rámérte sorsa. Inkább csak engedelmes volt szegény feje, és talán gyöngye, amiért nem bírta el a következményeket, a Mester felfeszítését, noha ő csak kicsike csavar volt a dráma szerkezetében, de akkor magára vette a rettenetet, és felaggatta magát bánatában szegény, ha jól emlékszem, valami fügefára.

Elkapták tehát a titoktudó Júdást, és Heléna elé vezették. Szép szál, egyenes derekú férfiember, hét napig bírta az éheztetést. Őseinek vallási alapjain állott, nem akarta kivallani, hol van a Kereszt. Heléna száraz kútba vettette, és ott éhez-tette az ártatlan. Amíg ott éheznek, addig elmondom a keresztfa múltját.

Ádámnál kezdődik a történet. Amikor már igen elgyöngült ősapánk, megvé-nült, talán a halálát érezte közeledni, akkor azt mondta fiának, Szethnek, menj fiam a paradicsom kapujához, és kérd meg ott az angyalt, adjon gyógyító olajat a Tudás fájáról, tudod, amiről Éva anyád almát lopott, és amiért kiűzette onnan, most itt hánykolódunk a Földön. Szeth elindult. Mihály arkangyal ott állt a kapu-ban. Méltósággal állt ott, égszínkép vértjében, roppant nagy, fehér szárnyakkal, pi-ros sarujában, éles kardjával, minden katonák nagystílű katonája, hanem ami azt illeti, nem siette el a segítségadást. Ámbár, ahogy vesszük, mindjárt rátérek, miért mondom ezt. Így szólt Szethhez, olajat nem adok, hanem adok a Tudás fájáról egy gallyacskát meg magot, ezeket tedd Ádám nyelve alá, és örökre meggyógyul. Am amint hazaérkezett a jó Szeth, Ádám ősapánk holtan feküdt már, a fiú ap-ja nyelve alá tette a magot, szájába a Tudás fájáról hozott ágacskát, várta, hogy majd feltámad, meggyógyul, de nem történt semmi, így hát eltemették Ádámot, nyelve alatt a maggal, foga között a gallyacskával. Mi ez itt? Hazudott az angyal? Tódított volna? Erről nincsen szó, ez merő lehetetlenség. Hanem az történt, hogy a csodálatos katona abban az égszínkép vértjében már előre pontosan tudta, abból a magból meg ágból, amit adott Szeth kezébe, hatalmas fa sarjad, terebé-lyesedik Ádám sírja fölött, és abból fogják ácsolni, faragni majdan a Mester ke-resztjét, és a Crucifixió, a Nagy Áldozat után meg léssen váltva Ádám minden bűnétől, ahogyan Éva is az almalopás mián, és erre gondolt Mihály, a katona az-zal a szövegével, hogy örökre meggyógyul ősapánk, kigyógyul örökre minden bű-néből és rosszaságaiból. Mihály, mint angyal, ugyanis másként szemléli az időt, mint mi, ő egyszerre látja jelent, múltat, jövőt, Ádám halála, a Mester Golgotája, Heléna nagyasszony tűzhalállal fenyegetése és második Júdás kiéheztetése a mi idői érzékünkben sok, sok száz és még ezer esztendő alatt játszódik, de neki meg a többi angyalnak egyben látható az egész. De még nincs itt a Golgota ideje.

Az a fa Ádám sírja felett igen mutatós lett. Salamon király nézte, nézte, gyö-nyörködött benne, és parancsot adott, vágják ki, használják fel a jeruzsálemi temp-lom építéséhez. Igen ám, de a mesterek mindegyre elszabták a fából készített monstre gerendákat, ki tudja miért, miért nem, de sehogyan sem kívántak a ge-rendák beépülni Salamon templomába. Menteni a mentendő, ráhelyezték őket hídnak a tó fölé, amolyan királyi pallónak. Hanem amikor Sába királynője eljött Salamont meglátogatni, enigmatikus esemény következett. Úgy látszik, ez a király-

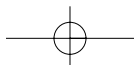

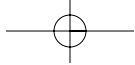
nő nem csak merész volt és szépséges, jaj, erről eszembe jut titkos szerelmem, Theodora, akinél szebb és okosabb Sába királynője se lehetett, no de vissza az enigmatikus pallóhoz, Sába királynője, mikor oda érkezett, megtorpant, elváltozott az arca, leborult a földre, azt mondta, ebből a gerendából fogják készíteni majdan a Megváltó keresztjét. Buzgón és hosszan imádkozott, ezen közben Salamon király majdnem megöszült ijedtében, ugyanis ha a Megváltó megjelenik, akkor az egyben Juda királyságának végét jelentheti. Salamon fürgén elásatta a szép nő látogatása után a gerendát. A föld mélységes mélyébe került az, de még messze nincs vége történetének.

Az idők múltak. Már sokan tejjességgel elfelejtették, merre ásták el a gerendát, amikor is Jeruzsálemben feltört egy helyen a víz, és Bethesda tava megszületett. Arról lett nevezetes, hogy az áldozatra szánt juhokat ebben fürösztötték, és arról is, hogy időnként megjelent a partján egy angyal, pálcájával megkeverte a tó vizét, és bármiféle nagybeteg ember azonnal meggyógyult, ha e keverés után elsőnek érkezett a vízbe. Amikor közeledett a Megváltó passiója, akkor a Bethesda felszínén megjelent a gerenda. Felbukkant. Szelíd, de hatalmas hullámokat csapott. Futottak szerteszét az áldozati juhok. Ha már ott volt az a természetes gerenda, hát a zsidók kihalászták, ácsoltak belőle keresztet a Megváltónak, és aztán a Crucifixio után ismét elásták, jószerével a nép alig tudta hová.

Elfelejtették. Ám jó kétszáz évvel később újra keresni kezdték, mégpedig Heléna, ahogyan kezdtem az imént kibeszélését a csodálatos, ám kőkemény császárnőnek. Ahogyan már mondtam volt, Júdást ciszternába, amolyan száraz kútba dobatta, és hét napig éhezette. Mire aztán szegény ember nem állhatta tovább a kegyetlen nagyasszony akaratoskodását, megígérte, hogy felfedi a titkát. Elárulja, hová temették el a három keresztet a Megváltó halála után. Úgy is lett.

De engem nem hágy nyugodni a kérdés: mi történt a kútban? Mi történt abban a kiszáradt ciszternában mielőtt Júdás döntése megszületett? A test szennyező szükségleteiről ne is essék szó, mert hát ki nem kéredzkedhetett, mint iskolában a gyerekek, hogy tessék kiengedni kérem szépen, no nem, minden ilyesmit ott lenn kellett elvégeznie, borzasztó, de engem nem ez érdekel. Hanem a lélek és szellem felkavarodása az, hogy vajon minő dráma dült akkor ott Júdás lelkében? Az első vihara a léleknek nyilvánvalóan az IRA lehetett, vagyis a HARAG, ez dült, csak dült az első napon, amiért bedobták a ciszternába. Rosszul mondom, nem bedobták, hanem vastag kötelet kötöttek a mellkasára, a kötél másik végét magas oszlopokra szerelt csigákon áthúzták, így eresztették le óvatosan a mélybe, hogyne vigyáztak volna rá a nagy titok egyetlen tudójára. Másnap éhezni kezdett cudarul, és szomjazni, ami még rosszabb, és megjelent benne a PATIENTIA, vagyis a TÜRELEM, és elkezdett gondolkozni, miképp kellene viselkedni, hogy a kín, ami fokozódott az idővel, ne legyen még irtóztatóbb. Ezt követte a legnagyobb lélekfordulat: lekopott hirtelen a salomoni királyság büszke fényűzése, a LUXURIA! Helyette megjelent Júdás lelkében a SOBRIETAS, vagyis a JÓZANSÁG. Itt nem babra megy a játék, gondolhatta joggal. Aztán már csak a HUMILITASnak, az ALÁZATnak és a SPESnek, a REMÉNYnek kellett le-

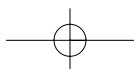
győznie a KEVÉLYSÉGEt, vagyis a SUPERBIÁt. És ott lenn Júdás lelke átváltozott, kiéhezte magából a Haragot, a Luxusvágyat, a Kevélységet, ezek helyett Türelmes, Józan, Alázatos lett, ráadásul megtelt Reménnyel. Ez történt a ciszternában. Egyetlen ember lelkében lejátszódott a Jó és a Rossz harca. Teljes gyönyörűségemre szolgál ez a legenda. Ilonka néni határozottsága. Ami ugyan szembe megy a szent szelídséggel, mégis valami nagyszerűség mutatkozik benne.

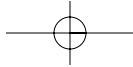
Kihúzták az ártatlant a száraz kútból, Júdás pedig elment arra a helyre, arra a bizonyosra, hosszan imádkozott. Imádkozott, imádkozott, a küldöttség meg körbe állta, közöttük Heléna, fehér és gyöngyös fátolszerű kendő a fején, meg a többiek, közöttük paraszt férfiak hatalmas ásókkal, várakoztak, és egyszer csak mi történt! Csodás illat kezdett szállingózni a földből. De olyan finom, mennyei szag, egyszerre erős és nagyon ártatlan, mondhatni kedves, nagyon szerettem volna ott tartózkodni, jaj, jaj, mennyire szerettem volna nézni a nagyasszonyt, aki majdnem olyan goromba, mint az én szerelmem volt, a bizánci császárnő, császárné, azt gondolom, a goromba nőket szerettem volna, ha tudtam volna a nőket szeretni, amúgy testiséggel is, mert lélekkel tudtam, no de az azért nem az igazi, igazán bánom, hogy nem lehettem jelen, amikor az az illat szállott föl a földből.

Ennek az illatnak enigmatikus ereje lehetett amellet, hogy fenségesen hatott a szaglószervekre. Júdás ugyanis, ott térdepelve remegő orrcimpákkal, elsápadt, elpirult, remegett az ajka, és azt suttogta, apám, igazad volt, Júdás nagyapja tudta még egészen biztosan a kereszttek sírját, elmondta Júdás apjának, az pedig Júdásnak azzal az utasítással, hogy a keresztényeknek el kell mondania, őket illeti a hely, és a keresztrefeszített meglehet mégiscsak isten, mondta az apa, de Júdás ezt elébb nem tette, Salamon hitere esküdött föl, csakhogy az éhezés után mégis engedett, és ott abban a fenséges és enigmatikus illatárban kiáltotta, apám, igazad volt, meg még azt is, hol suttogva, hol kiáltva, hogy Krisztus, valóban Üdvözítő vagy. Megváltó, kereszteljetek meg, hinni fogok benne a Ti hitetek szerint, mire Heléna nagyasszony arca felderült, és azonnal megbízta Júdást az ásatások vezetésével, de ennek előtte megittatták, megettették szegény éhezőt királyi elegelekkkel, finomságos itókákkal. Meg bizonyára a gúnyját is kicserélték. A fürdetésről nem is beszélve!

Kiásták a három keresztet, nagy pillanat ez. De melyik az igazi? Melyik kettő a latroké? Melyik a Megváltóé? Ismételten Júdáson volt minden tekintet. Tudta a dolgát. Bevitette a város középpontjába a keresztet, arra jött egy halottas menet, Júdás a megholt fiúhoz érintette az egyik keresztet, de nem történt semmi. A másik keresztel is megérintette a holtat, semmi. De a harmadik kereszt érintésére a halott fölébredt és fölkelt. Innen tudták meg, melyik az igazi.

Rugalmas lelkeké a világ, istenemre mondom, amilyen lélek ez az Ilonka néni, ez a fenséges, nagyerős asszony, eltátom a számat a csodálkozástól, amikor sorsára gondolok. Ez a remek nő, a keresztfa felkutatásokat pénzelő, irányító, megkomponáló királynő, voltaképp, ha meggondoljuk, egy hadifogságba esett ágyasként lépett a színre valahol a Balkánon. Constantin Chlorusnak, az akkori negyedik császárnak, aki azért nem akárcsi, az ágyasa. Itt esik teherbe. A benne

gyarapodó, vérét használó magzat a későbbi Nagy Konstantin. De már ezt is mondtam volt, pardon.

Ezt a korántsem kicsi eseményt, a teherbe esést úgy a kettőszázas esztendőök végére tenném, talán.

Constantin Chlorus később Britanniában, császári minőségében, meglehetősen római sereget birtokolva uralkodik, képviselve a római birodalmat, és megy vele az ágyas, aki már nem olyan nagyon fiatal, és a gyermek is megy persze, aki deli ifjú immár. Ott aztán Britanniában történik a második hatalmas esemény, Constantin Chlorus meghal, és egyben új császár születik, mert az apa népes hadseregével a deli ifjú Konstantin rögvest kikiáltatja magát császárnak. Nincsen cicózás. Semmi vacakolás. Így kell ezt csinálni.

Nagy volt a hadsereg Konstantin kezében, lelkében meg erő meg rugalmasság. Ha valaki elítéli a vadonatúj császárt a kettős törvényszegése miatt, az nem én vagyok.

Mert mi lett volna, ha totojászik? És ha helyette valami mafla holdkóros vagy lantpengető hülye kerül a trónusra? Ügyesebb ámbár úgy kérdezn: mi nem lett volna? Hát mi nem? A milánói ediktum nem lett volna. Amelyben kimondatott, hogy nem kell üldözni a keresztényeket.

Különösek a számok. Krisztus 33 évet élt.

Tanai szabadok lesznek 313-ban (a milánói ediktumban).

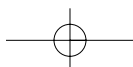
Bizáncot Konstantin fölavatja 330-ban.

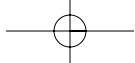
Konstantin meghal 337-ben.

Visszatérve az arany legendához, a Kereszt megtalálásához, Heléna a Kereszt egyik felét Jeruzsálemnek ajándékozta, másik felét magával vitte Rómába. Azt lehetnének az Inventio Crucisszal, vagyis a Kereszt feltalálásával befejeződik a legenda. Pedig nem. Mert ezek az ügyek végtelenek. Mint én is meg mindazok, akik elhiszik magukról, hogy igen, a lelkük végtelen.

Hanem a további történeteket féléber álmodozásaimba láttam, látni véltem, nem beszélek erről, mert bolondnak hinnének, de titkos naplómbe nyugodtan leírom. Az átriumházamban elmélkedtem a medence szélén ücsörögve, bokámat mártogatva a langyos vízbe, a tavirózsák közé, mert e bokák igen, igen megdagadnak a melegben. A kortól van ez, és a sokféle hadjáraton való gyalogolások miatt, amikor Belizárral róttuk az irdatlan távolságokat.

Nos ebben a féléber álmodozásban, ott a kis medence szélén Heraklioszt látom ám, mezteláb, bokáig leffegő fehér, piszkosfehér ingében, keletrómai császár ő, gondolom magamban, lehetne patyolatfehér a pendely, micsoda dolog ez, hanem amint jobban megnézem, látom, cipel a vállán, Uram, mit nem cipel, Krisztus Urunk keresztjét cipeli. Azt is tudtam, de hogy honnan tudtam, azt el se képzelhetem, de valóban tudtam a szcéna mikéntjét, eredetét meg mindent, azt, hogy ez a keletrómai császár, ez a Herakliosz, még nincs itt a Földön, majd valamikor a VII. századra jön ide mihozzánk, azaz én már akkor ki tudja, merre leszek, meglehet egy leander tövében. No de ez nem fontos, a fontos az, hogy a keletrómai császár, akit pendelyben látok, tudom róla pontosan, hogy a pendelyviselet

előtt még harci díszben feszített, csapatai élén. Aztán valamikor később megdühödött Khosroesre, a perzsa királyra, aki kirabolta Jeruzsálemet. Ám a Megváltó sírja előtt az a perzsa hatalmas és furcsa ütést érez a fejbúbján, szétnéz, de senki sincs előtte, fölötte, mögötte, ettől megrémül, szája, szeme, térde egyszerre reszket, gyorsan elfut onnan, majd mégis visszasomfordál, és fogja, magával viszi, viteti az Igazi Szent Kereszt Ilonka nénitől ott hagyott darabját. Hazaérkezvén a nagy ijedelmé még tart, átadja fiának az uralkodást, visszavonul, de hogyan! Hallhatott valamit fecsegni a keresztényekről, és berendeztetett magának drágakövekkel kirakott trónust, gazdag hatásút, arannyal, ezüsttel borítottat, jobbra állította a Keresztet, baljára egy kakast zafírból, mondván, ez lesz a Szentlélek jelképe, ő maga középre ült mint Atyaisten, és imádtatta magát.

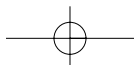
Mikor aztán az akkori keletrómai császár ezt meghallja, bizony ezt is láttam, felbőszül, és seregével Perzsiáig iramodik, megveri a perzsa sereget, és azt mondja Khosroesnek, most vagy megtérsz a keresztény hitre, és nem bohóckodsz a gyönyös trónuson, vagy pedig katonáim fejedet lecsapják. Nem értem, nem értem, nem értem, hogy ez a Khosroes, aki reszketett és elszaladt, mikor fejére csapott valaki, talán egy angyal a Megváltó sírjánál, azt hihetnők, ez gyáva kukac, idétlenkedő nyugdíjas politikus most majd menten megadja magát a keletrómai fenyegetésre. De nem. Megátalkodottsága miatt nemet mond, lecsapják a fejét, látni véltem, amint gurul a fej a szép kis medencém felé, még dagadó bokáimat is kikaptam a vízből, olyan rémisztő és gusztustalan az a lecsapott véres fej, majd visszabocsájtottam lábam a vízbe, hiszen ez csak éber álom, semmi baja nincs a vízililiomoknak. Jó napsütötte langyos a víz.

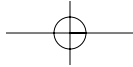
Figyelek tovább. Hát Herakliosz császár megragadja az Igazi Szent Kereszt vonatkozó részét, kirángatja nagy erővel a trónus mellől, és irány vele Jeruzsálem, az Olajfák hegyéről teljes pompában viszi befelé a városba, lovon ül, uralkodói díszben.

Ekkor csoda történik.

Ahogy közeledik a díszcsapat Jeruzsálem kapujához, hát a kapu városfallá változik. Megtorpannak. Nem lehet bemenni. Bizony nem, mondja az angyal, meglehet ugyanaz, aki Khosroest fejbe kólintotta, most aztán kinyilatkoztatja, hogy e kapu előtt, mikor passiójára indult Krisztus, számárháton ült egyszerű ruhában, neki, a császárnak sem illendő itten pompázgatni. Erre Herakliosz leugrik a lováról, azonnal ledobálja magáról uralkodói mezét és díszzeit, meztelán, egy szál ingben viszi a Keresztet, és íme helyén van megint a városkapu, át lehet rajt menni. Bent aztán csodák sora következett, de ezt már nem láttam.

Ahogy itt pocsolok szegény fáradt lábfejeimmal a medence vizében, odébb löködök egy vízililiomot, a szirmok simogatják a talpam, én vagyok a világ legboldogabb embere. Csak Prudentius hiányzik a teljes jólétemhez. Aurelius Prudentius Clemens sorai. Leginkább az a műve kellene most nekem, amelyiknek a címe: Psychomachia. Micsoda eposz ez, te jó ég! Az Erények és a Bűnök drámai küzdelme. Mennyire szerettem ezt az Aurélt, azaz Aurélius Prudentiust, noha természetesen sose láttam őt, hiszen meghalt jóval az én születésem előtt,

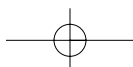

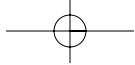

pedig néha imádkoztam azért, hogy legalább éber álmodásaim során mutatkozna meg előttem az arca, de ez sosem történt meg, szerettem szellemét, ahogyan Rómát rajongta, ahogyan elismerte, miszerint a pogány istenségek nem egyből töröltettek ki a nép lelkéből, ő aztán tudta, az örök város maga a beteljesedés lesz, csakis persze a keresztény Rómára gondolt, miközben soha meg nem tagadta az ősi pogány Rómát. Hűséges volt a szent városhoz, úgy mindenestül, igen, isteni régiókba emelte. Kár, mennyire sajnálom, hogy a hadjáratok valamelyikében elvesztettem a Psychomachiát, széttépődött a tengeren a szélben, nagyobb felét levitte a vihar a vízbe, de ami megmaradt, azt még elő fogom kaparni a zsibvásáromból, abból a kamrámból, ahová a hadjáratokon viselt holmik hevernek, megkeresem a Psychomachia maradványait, ígérem, és megírom vélekedésemet Prudentius eposzáról.

Ami ugyancsak elveszett abban a tengeri viharban, micsoda vesztés, az angyalokról szóló könyv. Az angyalok bukásáról beszélt, azt mondta el, hogy miután az emberek megsokasodtak ama napokban, szebbnél szebb és kedves lányaik születtek, akkor az ég fiai, az angyalok vágyra gerjedtek irántuk. Micsoda dolog ez! Kétszáz angyal, aki vágyakozik, rettentő energia az, a római katonák le voltak hajtva, mint a gladiátorok, mégis ijesztően tudtak vágyakozni a nyomorultak, no de ez a kétszáz angyal, aki csak őrködött, az nem nagy testi fáradtság, közben nézték a szép leányzósereget. Rajta, válasszunk magunknak feleséget az emberek lányai közül, mondogatták egyre hangosabban, és nemzünk gyerekeket. Az őrzők vezére, Szemjassza nem nagyon akarta, félek, hogy alkalmasint nem nagyon tudjátok végrehajtani ezt a tette, mondta az angyaloknak, vajon mire gondolt ezzel, hogyan értette, ezen ott is tűnődtem a hadihajó fedélzetén, mielőtt kitért a vihar, és elsodorta azt a könyvem. Mire gondolt Szemjassza? Csak nem arra, hogy olyanok lettek volna ezek a kétszáz angyalok, mint én? Azaz bizonyos testrészükhöz másképp volt megszerkesztve, olyan módon, hogy azzal valódi behatolást lehetetlen elkövetni? Nem tudom, mire gondolhatott, de az angyalok már nagyon felindultak, azt felelték, mi pedig átok alatt kötelezzük magunkat, hogy ezt a tervünket véghezvisszük. Így is történt. Szemjassza, az őrzők vezére is velük tartott, feleségeket választottak, megjegyzem kitérőleg, annyi baj lett ebből, hogy most kezdem megérteni, amit eddig sosem értettem, hogy a keresztény egyházunk tanítása miért ellenzi a nők és férfiak szabálytalan összefekvését.

Mert lám mi jött ki ebből az angyali vágyakozásból meg a vágyak elszabadulásából! A teherbe esett nők ijesztően hatalmas óriásokat szültek. Ezek mindent fölfaltak, és mikor az emberek már nem bírták étellel ellátni az óriásokat, akkor azok az emberek ellen fordultak, és őket kezdték pusztítani. Ez biz' iszonyat. Ebbe nem gondolok bele. Abba se nagyon, megjegyzem nem is nagyon értem, mit akart mondani a könyv írója azzal, hogy az emberek rémületükben a madarakkal, a csúszómászókkal és halakkal kezdtek el vétkezni, felfalták egymás húsát, megitták egymás véréit. Hacsak azt nem akarja mondani ezzel az írás, hogy olyan állatokat is fogyasztottak, például csúszómászót, amit addig nem. Hagyom ezt a gusztustalan témát. Jajveszékelt ekkor a Föld. El tudom képzelni.

Azazél, az egyik angyal megtanította az embereket a kés és egyéb vágó eszközök készítésére, nohát azt igazán tudják már a gyerekek is, hogy ez mennyi kegyetlenséget, jajt, fájdalmat hozott a nyakunkba. Uramatyám, de boldog vagyok, hogy örökké élek ígéreted szerint, mert így meg fogom ismerni, ha nem ebben, akkor a következő életemben az angyalok tanította különösségeket, Azazel tetteit, Szemjassza tetteit, érdekesek, ördögiek ezek meg angyaliak is, teszem azt Szemjassza tanított meg bennünket a ráolvasásokra, a gyökerek vagdalására, Barakél a csillagvizsgálásra tanított, Kokabeél az asztrológiára, Arakiel a Föld jeleit, Szeriél a Hold jeleit tanította, az emberek meg mind e rettentő nagy tudományokkal elkeveredtek, rossz ösvényekre léptek, elbutultak inkább, de ezt maguk se tudták, csak a lélek boldogtalanságát és mélységes ürességét szenvedték, és ordítottak kínjukban. A zenéik is ordítottak, meg a torkuk is, torkuk szakadtából visongtak.

Mikháél az égből ekkor lenézett a nagy sírásra, énekre, jajgatásra. Szólt Ráfáélnak, szólt Gábiélnek meg a negyediknek, akinek a nevét mindig elfelejtem, no itt van, előjött: Uriélnak hívják. Halljátok feleim, miként jajgatnak az emberi lelkek? Mondta Mikháél. Persze hogy hallották. Miközben a szenvedő, énekelve síró, üvöltő emberi lelkek azt kiabálták, főangyalok, kerubok, karok, trónok, rendek, nene, ez az utóbbi négy szó itt témaidegen, ezeket én költöttem ide, mert ezek a kezdeti emberek nem tudhatták, hogy vannak az angyalvilágban kerubok, karok, trónok, rendek, azt ordították fel az emberek, pusztává lesz a Föld, Ti, főangyalok, vigyétek peres ügyünket a Legfőbb elé. Ez történt. A négy nagy angyal előállt. Te vagy az Uralkodók Ura, dicsőséged trónja a világ minden nemzedékén át fennmarad, hiszen te alkottál mindent, és nálad van a mindenség feletti uralom, mindent látsz, semmi el nem rejtőzhet előled, láttad mit tett Azazél, Szemjassza meg a többi őrző, látod, és nem akadályozod meg őket, és miért nem mondd meg nekünk, hogy mit tegyünk mindezek miatt velük! Ordítottak, süvöltöttek, harsonákkal harsogtak az erős és jó angyalok.

No végre erre a zajra megszólalt a Legfőbb.

Végre valahára.

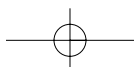
Azt mondta Uriélnak, menj el Lámekh fiához, mondd, hogy én küldtelek, nyilatkoztasd ki a küszöbön álló véget, elsüllyed a Föld és az, ami rajta van, készüljön és meneküljön.

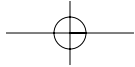
Azt mondta Ráfáélnak, menj és bilincselj meg Azazélt kezénél és lábánál fogva, csinálj egy lukat a sivatagban Dudáelnél, és vedd bele. Tégy alá éles és hegyes köveket. Takard be sötétséggel, ne lásson fényt. Méltányolom a szigorát. Fene az Azazélbe.

Gábiélhez így szólt, ronts rá a fattyakra, a szajhák gyermekeire, töröld ki az őrtállók gyermekeit az emberek közül.

Mikháélhez így szólt, menj, és kötözd meg Szemjasszát, társait is kötözd, tedd őket hetven emberöltőre a domb alá, a vermekbe, amíg be nem következik a végítélet.

Ettől az Isten kimondta szóból, hogy végítélet, nos itt, ebben a percben, e szó hallatán, mintha kinyílt volna a lelkemben valami. Olyan fénytörést és

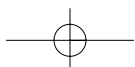

perspektívát kapott e szótól a világ, amit én nem láttam eddig még a megélt évtizedeimben, és ami most megdöbbenett. Végítélet. Nem félelem kúszott fel bennem e szóra, nem, nem félelem, én ugyanis olyan mértéktelenül, ha szabad ezt mondani, oly mérhetetlenül bízom Istenben, hogy csak kíváncsisággal nézek a magam végítélete elébe, és tudom, jól fognak elbírálni. A többi nem fontos. Tehát nem félelemről van szó, hanem a dolgok eszméletlen kicsiségéről. Minő törpe dolog ez a Belizár végbevitte hadi rohangálás, kardozás, felégetése városoknak, a harcok a hataloméért és Theodora szerelmem karrierje, mindez semmi, ha a végítélet fénykörével rávilágítunk az eseményekre, élményekre, hitekre, reinkarnációkra, de akár még az angyalokra és bukásukra is. Mert végítélet lesz, és innen nézve semmi se számít olyan sokat, mint eddigelé gondoltam volt. Ohó, ettől hogy megkönnyebbedett a szívem, ezt el se tudom mondani. Nem számít olyan nagyon a könny se, pedig arra azért az Úr is sokat ad, arra szerintem felfigyel, ha leperog egy könnycsepp vagy több, akkor még Mikháélnak és a többi angyalnak sem kell felgurítania az égbe, hogy Te vagy az Uralkodók Ura, előtted nyitva áll minden, hát lény szíves határozz, mit tegyünk, nem. A könnycseppekre magától felfigyel az Úr.

Nem felejttem el soha az életemben, ha csak Isten el nem veszi szellemem erejét, és hacsak nem leszek még nagyobb vénségemre olyan buta, mint a kecskesajt megolvadva, el nem felejtettem, hogy ez a fénytörés, amit a végítélet mint szó a lényegről hozott el nekem, ez mindenek fölött a legfontosabb. Innen kell, ebből a szögből figyelni. Meg lenni.

Van itt valami más, ami megbotránkoztató. Alig merem átgondolni, és alig merem leírni. De épp mert a mélységesnél is mélyebb bizalmam megvan Istenben és a végítélet iránt, hát mégis leírom ezt a botránkoztatásomra lett ígét. Arról beszélek, hogy Istenünk, bocsánat a kritikámért, azt mondta, és nyomában a nagy szent okosok is mondják, de mennyire mondják, kiáltják, miszerint: akik asszonyokkal keverednek, hogy velük tisztátalanságuk következtében beszennyeződjenek, azokkal ezt meg azt tegyétek, büntessétek az ilyen Szemjasszákat, Azazéleket meg így tovább. Meg nem érthetem ezt a logikátlanságot. Mert ha beszennyeződés a nővel hálás, akkor miképp akarod, Uram, szaporítani hódolóidat? Az ilyen csökkent farkúak, mint én, nem fognak utódot nemzeni Nagyságod dicséretére, hiába szeretnének, az én kényszerű „tisztaságom”-at megette a fene. Gondoltál-e valaha arra, hogy híveid lehangosabbjai, akik példabeszédeket szerkesztenek, és azok, akik prédikátornak vallják magukat, hogyan fogják felnagyítani eme ígéidet! Azt tanítják fiaiknak az asszonyról, hogy fiam, szíved ne térjen az asszony útjaira, mert már sokakat megsebesített és elejtett, és igen erőseket is megölt, háza az alvilág országotja, amely a halál kamráihoz vezet, más szavakkal mondva, így szól a prédikátor: mindent megvizsgáltam elmémme, úgy találtam, hogy még a halálnál is keserűbb az asszony, aki olyan, mint a vadász csapdája: háló a szíve, karjai bilincsek, aki Isten előtt kedves, megmenekül tőle, a bűnös azonban beleakad.

Akkor hát én lennék a kedves ezzel a farokkal? Nem, Uram, itt valami másról lehet szó, amit még nem értek.

Ám, ha elmémmel egy másik irányból közelítek ehhez az asszonyok és be-mocskolódások témához és ahhoz, hogy domb alá ássák, tűzre vetik még az anyagokat is, amennyiben az emberek csodára szép lányaival cicáznak, és egyéb rémséges ijesztgetéssel riogatják a férfiak vágyakozását, akkor elcsodálkozva arra gondolhatok, hogy az én csököttségem, az asszonnyal hálásban csak lehetetlenkedő, tehetetlenkedő testrészem mineműsége attól olyan, amilyen, mert beleköltözött a rettegés. Már akkor beleköltözhetett, amikor még alig értettem világosan az emberi szót.

